

مشتقات مالی چیست؟

جالب است بدانید که سالانه میلیاردها دلار اوراق مشتقه معامله می‌شود و حساب‌های سرمایه‌گذاری از سرمایه‌های خرد گرفته تا بانک‌های جهانی و شرکت‌های بزرگ از ابزار مشتقه و مشتقات مالی بنا به دلایل مختلف استفاده می‌کنند. احتمالاً شما نیز راجع به معاملات آپشن، قراردادهای آتی کالا و گزینه‌های سهام اطلاعاتی هر چند اندک دارید و درباره رایج‌ترین روش‌های سرمایه‌گذاری در مشتقات مالی شنیده‌اید. ممکن است دقیقاً ندانید که این روش‌های سرمایه‌گذاری، چگونه کار می‌کنند و چرا معامله با مشتقه مالی طرفداران زیادی دارد. اما **مشتقات مالی چیست** و چه انواعی دارد؟ کاربرد مشتقات مالی چیست و این ابزار چه مزایا و معایبی به همراه دارد؟ اگر به دنبال آشنایی با یک ابزار مالی متمایز هستید، در ادامه این مطلب از وبلاگ کیف پول من همراه ما باشید.

آشنایی با مشتقات مالی به زبان ساده

مشتقات مالی (financial derivatives) نوعی ابزار است که ارزش آن بر اساس دارایی ثانویه مشخص می‌شود. در حالت عمومی، این ابزار به کاربران حق خرید و فروش یک دارایی اساسی را در آینده می‌دهد و به این ترتیب، ارزش اوراق مشتقه مالی بر اساس دارایی پایه و زمانی که قرارداد به پایان می‌رسد، تعیین می‌شود. این ابزار دو طرف معامله را ملزم می‌سازد تا دارایی از پیش مشخص شده را در زمان از پیش تعیین شده و مطابق با قیمت توافق شده، واگذار نمایند. به عبارتی ساده‌تر، می‌توان گفت که مشتقات مالی به خودی خود فاقد هیچ‌گونه ارزشی هستند و ارزش آن‌ها از توافق میان دو گروه بر اساس خروجی آینده از دارایی پایه ناشی می‌شود. در حقیقت این

ابزار ارزشی نظری دارد و بر مبنای شرایط قرارداد میان طرفین محاسبه می‌گردد. ناگفته نماند که در معاملات اوراق مشتقه، دارایی اصلی تغییر نمی‌کند و تغییرات ارزشی آن به دلیل نوسانات قیمت کالای پایه است.

مطلب پیشنهادی: مشتقات کریپتو

انواع مشتقات مالی

در ادامه، انواع ابزار مشتقات مالی را نام برده و هر یک را بررسی می‌کنیم:

معاملات آتی یا فیوچر (Futures)

برای خرید و فروش یک دارایی بر اساس ارزش آن در آینده، از **قرارداد فیوچر** یا آتی استفاده می‌کنند. طی این قرارداد، دو طرف معامله یعنی خریدار و فروشنده ملزم به مبادله آتی دارایی در تاریخ مشخص با قیمت ثابت هستند. قراردادهای آتی به یک حساب کارگزاری تایید شده نیاز دارند و در صرافی‌ها قابل انجام هستند. این موضوع نشان می‌دهد که قرارداد آتی ریسک کمتری دارد؛ با این حال سرمایه گذار را مجبور نمی‌کنند تمامی دارایی‌ها را برای ورود به معامله سرمایه گذاری نمایند. آن دسته از افرادی که قصد پوشش ریسک دارند یا هدف اصلی آن‌ها کسب سود از نوسانات قیمت دارایی‌های اساسی است، می‌توانند از معاملات آتی استفاده کنند.

قراردادهای فوروارد (Forwards)

پیمان آتی یا قراردادهای فوروارد، یک قرارداد سفارشی میان دو طرف است. همانند قرارداد فیوچر، در **قرارداد فوروارد** نیز دو طرف توافق می‌کنند تا یک دارایی را در تاریخ آتی با قیمت ثابت مبادله نمایند؛ اما قراردادهای فوروارد استاندارد نیستند و میان طرفین سفارشی می‌شوند. این قراردادها خطرات طرف مقابل معامله را به همراه دارد و طرفین دوم معامله، باید از توانایی طرف مقابل درباره تعهدات قرارداد اطمینان حاصل کنند.

قرارداد اختیار معامله یا آپشن (Option)

قرارداد اختیاری یا آپشن به دو حالت درخواست اختیار خرید سهم (Call option) یا اختیار فروش سهم (Put option) انجام می‌شوند. درخواست اختیار خرید سهم شرطی بر روی بالا رفتن قیمت سهم و اختیار فروش، شرطی برای کاهش قیمت سهم است. اختیار خرید سهم با قرارداد آتی متفاوت است؛ چراکه این درخواست به دارنده قرارداد، حق خرید یا فروش سهم را ارائه می‌کند، اما هیچ تعهدی برای خرید یا فروش سهم به قیمت مشخص شده در پایان مدت تعیین شده وجود ندارد.

لوریج (Leverage)

می‌توان گفت مهم‌ترین و جذاب‌ترین نوع ابزار مشتقات مالی، قابلیت اهرم یا لوریج‌گیری است. لوریج به معاملات گران، این امکان را می‌دهد تا با پرداخت بخشی از هزینه یک معامله، موقعیت خود را باز کنند. استفاده از این اهرم باعث می‌شود تا معامله‌گران بتوانند بدون افزایش سرمایه اولیه، سود خود را افزایش دهند. البته ناگفته نماند که اگر حرکت بازار در جهت مخالف با موقعیت معاملاتی طرفیت باشد، اهرم ضررهای احتمالی نیز بیشتر می‌شود.

مبادله (Swap)

از مبادله یا سوآپ برای پوشش ریسک استفاده می‌شود. با استفاده از این ابزار، یک طرف معامله می‌تواند جریان نقدی را به طرف دیگر مبادله کند.

قرارداد سبد دارایی‌های متفاوت (CFD)

یکی از محبوب‌ترین انواع **مشتقات مالی**، CFD است که معامله‌گر با کارگزار قراردادی توافق می‌کند تا اختلاف قیمت یک دارایی پایه را در زمان آغاز و پایان قرارداد، مبادله نمایند. این ابزار به معامله‌گران اجازه می‌دهد تا بتوانند از افزایش و کاهش قیمت، سود کسب کنند. امکان معامله با قراردادهای سبد دارایی‌های متفاوت در انواع بازارهای مالی مختلف مانند رمزارزها دیجیتال وجود دارد.

ابزار مشتقه در بازارهای مالی چه کاربردی دارند؟

ابزار مشتقه در بازارهای مالی چه کاربردی دارند؟

مشتقات مالی کاربردهای قابل توجهی برای معامله‌گران دارند که در ادامه هر یک از این کاربردها را بررسی می‌کنیم.

پوشش ریسک (Hedging)

مدیریت و پوشش ریسک، یکی از کاربردهای اصلی سرمایه‌گذاری در مشتقات مالی است. هجینگ یا پوشش ریسک به عنوان تلاشی برای به حداقل رساندن ضرر احتمالی ناشی از نوسانات قیمت یک دارایی شناخته می‌شوند. هنگامی که معامله‌گران از پوشش ریسک استفاده می‌کنند، یک پوزیشن شرط بندی با حجم پایین در جهت مخالف پوزیشن شرط بندی با حجم اندک در جهت مخالف **پوزیشن معاملاتی** اصلی بر روی دارایی مشابه می‌گیرند. این موضوع می‌تواند به عنوان یک بیمه نامه در برابر موقعیت معاملاتی اصلی در نظر گرفته شود. انجام این کار باعث می‌شود تا جایگاه سرمایه گذار در برابر تغییرات احتمالی که ناخواسته هستند، تضمین کند.

مطلب پیشنهادی: پوشش ریسک یا هج فاند چیست؟

سفته بازی با حدس و گمان

سفته بازی با هدف سود بردن از نوسانات قیمت دارایی پایه، یکی از انواع کاربردهای مشتقات مالی است. برخلافه سرمایه گذاری سنتی، مشتقات مالی این امکان را فراهم می‌کنند تا معامله‌گران در بازارهای دوطرفه، هم از کاهش قیمت و هم از افزایش قیمت سود کسب کنند.

همچنین با سرمایه گذاری در اوراقه مشتقه مالی، الزامی وجود ندارد تا یک معامله گر برای کسب سود از فروش کوتاه مدت دارایی دارای مالکیت فیزیکی آن باشد.

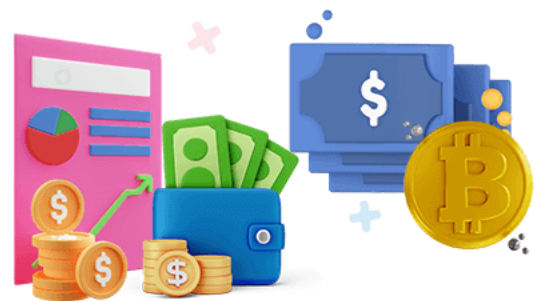
قابلیت سفارشی سازی

هنگامی که معامله گران سهامی را خریداری می کنند، در واقع سهمی را که دیگر معامله گران به فروش گذاشته اند را دریافت می نمایند. در نتیجه می توان گفت به اندازه ای امکان کسب درآمد خواهند داشت که هر فرد دیگری در بازار به این امکان دسترسی دارد.

دسترسی به دارایی ها

بسیاری از سرمایه گذاران از ابزارهای مشتقات مالی به جهت دسترسی به دارایی های مختلف استفاده می کنند و بدون به کار بردن این ابزارها امکان معامله ندارند.

مزایا و معایب مشتقات مالی

مزایا مشتقات مالی

از مزایای مشتقات مالی می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- مشتقات مالی به سرمایه گذاران خرد این امکان را می دهد تا در کنار سرمایه گذاران باتجربه و خبره مالی به بازارهای بزرگ جهانی مانند ارزهای دیجیتال دسترسی داشته باشند و به خرید بیت کوین، خرید تتر و غیره بپردازند.

- **financial derivatives** ریسک سرمایه گذاری را افزایش می‌دهند؛ اما سرمایه گذاران می‌توانند از استراتژی‌های پوشش آن استفاده کنند.
- مشتقات مالی به همراه محصولات اهرمی، به سرمایه گذاران فرصت می‌دهد تا سرمایه خود را افزایش دهند و سودآوری قابل توجهی به سرمایه گذاری خود اضافه کنند.
- با استفاده از پیش بینی و تنظیم قیمت در زمان فعلی، سرمایه گذاران می‌توانند فعالیت خود را مطابق با آینده نیز تنظیم کنند و همچنین برای ایجاد درآمد ثابت نیز از آن استفاده نمایند.

معایب مشتقات مالی

- استفاده از مشتقات مالی در عین حال که دارای ویژگی‌های مثبتی است، می‌تواند خطرات زیادی نیز به همراه داشته باشد که از این معایب و خطرات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
- اهرم باعث افزایش سرمایه می‌شود و یک تغییر جزئی در قیمت بازار، می‌تواند سودهای بزرگ و زیان‌های سنگینی نیز برای سرمایه گذار به وجود بیاورد.
- تمامی دارایی‌های اساسی، financial derivatives ندارند و حجم برخی از معاملات قرارداد مشتقه با محدودیت بسیاری مواجه است. در این زمان، قیمت گذاری مشتقات مالی می‌تواند پروسه سختی داشته باشد و احتمالاً با اسپرد عرضه تقاضا روبه‌رو شویم.
- سودی که از ابزارهای مشتقه مالی به دست می‌آید، از تغییرات قیمت است و عدم آشنایی با فرآیندهای قیمت گذاری یک دارایی، می‌تواند سرمایه گذار را در معرض ریسک‌های بسیار بالا قرار دهد.
- برخی از مشتقات مالی دارای محدودیت زمانی هستند. پیش بینی نوسانات قیمت یک دارایی پایه می‌تواند واقع بینانه باشد؛ اما تخمین اینکه دقیقاً چه زمانی این تغییر قیمتی رخ می‌دهد چندان ساده نیست.
- ارزش گذاری مشتقات مالی دشوار است و بسیاری افراد از این ابزار به جهت سفته‌بازی استفاده می‌کنند.

آیا استفاده از مشتقات مالی توصیه می‌شود؟

اگر سرمایه گذاران طرز استفاده درست **ابزار مشتقات مالی** را بدانند، می‌توانند سود قابل توجهی از یک قرارداد مشتقه کسب کنند. سرمایه گذارانی که ریسک‌گریز هستند، از این ابزار استفاده نمی‌کنند؛ اما در تلاش هستند تا از پتانسیل خاص و منحصر به فرد مشتقات مالی برای افزایش عملکرد استراتژی سرمایه گذاری خود استفاده کنند. می‌توان گفت سرمایه گذاری مشتقه خطرات زیادی به همراه دارد و استفاده از آن توسط سرمایه گذاران مبتدی و حتی متوسط توصیه نمی‌شود.

استفاده از محصولات مشتقه، می‌تواند باعث کاهش برخی از خطرات مانند ریسک طرف مقابل شود اما معمولا برای سرمایه گذاری بلند مدت جهت خرید و نگهداری، طراحی نشده‌اند و می‌توانند زیان و خطرات معامله را افزایش دهند. در این مطلب از **کیف پول من** به صورت دقیق و کامل مفهوم مشتقات مالی را شرح داده و انواع و کاربردهای آن را بررسی کردیم. اگر سوالی در این زمینه دارید، می‌توانید آن را در قسمت نظرات با ما در میان بگذارید.